

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1947 til 31. Marts 1948.

Forhandlingen genoptoges.

Hvidberg: Det ærede Medlem Hr. Hans Hedtoft har ved Indledningen til sin Tale under Finanslovdebatten den 23. Oktober henstillet til den høje Regering at tage Initiativet til en Ordning af Spørgsmaalet om den islandske Nationallitteratur, „Haandskriftsagen“, som man plejer at kalde den, eventuelt ved Nedsættelse af en Kommission, hvori foruden Sagkundskaben ogsaa Rigsdagen var repræsenteret, hvilken Kommission saa — det maatte altsaa være Meningen — skulde træffe Bestemmelse om Udlevering eller Ikke-Udlevering af Haandskrifter og Bøger til Island. Den højtærede Statsminister har herpaa givet det Svar, at Forslaget om en Kommission skal blive taget under Overvejelse inden for Ministeriet.

Fælles for begge de høje Herrer's Udtalelser var, at de ikke paa nogen Maade ønskede at komme ind paa selve Sagen og tage Stilling til den, men Statsministeren gjorde dog enkelte principielle Betragtninger gældende.

Jeg vil gerne her i Dag melde mig som et Medlem af dette høje Ting, der ikke nærer nogen Ængstelse for at optage en rent saglig Drøftelse af Berettigelsen eller Ikke-Berettigelsen af en Udlevering af de paagældende Arkivalier og Haandskrifter, og jeg nærer heller ikke nogen Ængstelse for at tage Stilling til Sagen og erklære, at der efter min Opfattelse og, som det synes mig, ogsaa efter en objektiv Betragtning ikke foreligger nogen hverken juridisk eller moralsk Begrundelse for deres Udlevering, lige saa lidt som efter min Opfattelse almene kulturelle eller videnskabelige Synspunkter kunde føre til det Resultat, at det skulde være rimeligt at udlevere dem. Tværtimod forekommer det mig, at for den arnamagnæanske Samlings, Arni Magnussons Samlings Vedkommende maa en rent nøgtern Betragtning af de foreliggende Kendsgerninger føre til det Resultat, at det ikke blot er Københavns Universitets Ret, men ogsaa dets ufravigelige Pligt at bevare denne Samling som en Helhed under sig, og det synes mig, at det i Grunden forholder sig paa samme Maade med de andre Haandskrifter i Det kongelige Bibliotek.

Det var i 1924, at der i det dansk-

islandske Nævn rejstes Krav om, at alle de Dokumenter og Haandskrifter, som i sin Tid var blevet udlaant til Arni Magnusson eller i øvrigt var blevet udlaant til Samlingerne i København, og som stammede fra islandske Embeds- eller Institutionsarkiver, skulde tilbagegives til Island. Efter en Række Forhandlinger ordnedes denne Sag i Overensstemmelse med de islandske Ønsker, idet der i 1927 blev tilbageleveret til Island en Række Arkivalier og Haandskrifter af arkivalisk Karakter saavel fra Rigsarkivet og Det kongelige Bibliotek som fra den arnamagnæanske Samling. I Konsekvens heraf afgav den sidstnævnte Samling senere til Norge en Række ligeledes af Arni Magnusson laante Arkivalier. Ordningen af 1927 var saaledes en fuldstændig Opfyldelse af de islandske Ønsker, og det fremgaar tydeligt af de dengang førte Forhandlinger, at man fra dansk Side maatte anse den truffne Afgørelse som definitiv i den Forstand, at der ikke mere kunde rejses nogen Tvivl om, at den arnamagnæanske Samling ikke burde udstykes i enkelte Dele, og at Københavns Universitet baade juridisk og moralsk havde ubestridelig Ret og Pligt til fremdeles at bevare og forvalte denne Samling, der var blevet det betroet af Arni Magnusson.

Da i 1938 Haandskriftsagen paa ny rejstes fra islandsk Side i Nævnet, idet man nu gjorde Krav paa alle de i danske Samlinger værende islandske Haandskrifter, blev der af Professor Arup gjort opmærksom paa, at denne Sag havde fundet sin endelige Afgørelse ved Overenskomsten i 1927, der byggede paa internationalt anerkendte Principper.

Om Ejendomsforholdet med Hensyn til den arnamagnæanske Stiftelses Samlinger foreligger der nu en Udtalelse af en Retshistoriker, hvis Viden og strenge Objektivitet er hævet over enhver Tvivl, nemlig Professor Poul Johannes Jørgensen. Jeg skal ikke her i Enkeltheder komme ind paa dette Dokument, men det fremgaar deraf med al mulig Tydelighed, at den arnamagnæanske Samling *ikke* tilhører den danske Stat, men en paa Grundlag af en privat Mands Gave oprettet Stiftelse under Københavns Universitet, og at denne Stiftelse i givet Fald vil kunne optræde som Procespart i en Retssag. Heller ikke den Forandring af Bestyrelsesforholdene i den arnamagnæanske Stiftelse, der fandt Sted i 1936, da for førte Gang et Antal Islændinge fik Sæde i den Kommission, der bestyrer denne Stiftelse, ændrer noget ved Ejendomsforholdet med Hensyn til den